

Ötről a hatra

Válasz Gadó György Pál „5 hektár az 5 hektár” című nyílt levelére

Kedves György!

Köszönöm, hogy figyelemre méltatad és átolvastad a „Ledöntött fák nyomában” című „ihlető” soraimat. Azt is, hogy az E. L.-ban a leveled megjelenésének bizonytalansága miatt a fenti írsodat elküldted, várva az álláspontjaim elmondását. Íme hát mindaz, ami fontosnak tűnik, a további jó kapcsolat reményében és a megvillantott penge figyelmen kívül hagyásával.

Mindenekelőtt el kell mondanom, hogy a közepesen felháborítónak ítélt írásom nem az E. L.-nak készült. Oda talán a korábbi Sebeők-polémia okán szerkesztődött be. Így azután elhiheted, hogy nem „láthatatlan ellenfelek győzködésére” írtam a cikket, hanem nagyon is valós laikusok sokaságának tájékoztatására, akik több erdészkollegámtól érdeklődtek az „erdőirtásokról”. Meggyőződése, hogy valós tájékoztatást adtam és nem félretájékoztatást, talán valamelyest enyhítve sok szemlélő első felindultságából fakadó elkeseredését.

Úgy gondolom, hogy ha az írásomat bevezető legfontosabb gondolatot idézed és kellően értelmezed, akkor választ kapsz néhány olyan felvetésedre, amelyek ab ovo az én véleményemmel egyeznek, vagy amelyek érzelmi alapon egyelőre nem orvosolhatóak. Azt írtam: „Mert a vidék lakossága, a kiterjedtebb fogyasztói igény tartós létezése, egyszerűs mind a jelentősen nem növekvő erdővagyon fenntartásának érdekében gazdálkodni kell!” Ezt így én fogalmaztam meg, de talán az általad is megválasztott magyar parlament az 1996. évi LIV. törvényben foglaltak, a végrehajtási rendelettel szabályozott módszerek szerint, nem mond ellent. És nem mond ellent, ha különféle korlátozásokat, tiltásokat, ajánlásokat fogalmaz is meg, az általad egymagában idézett 1996. évi LIII. törvény sem.

Egyik fenti törvény sem számol a laikusok érzelmeivel és véleményével! Számol azonban azzal pl., hogy erdőirtást (úgy, ahogyan a laikus gondolja) sem fél, sem öt, sem több hektáron nem tűr el. Adott esetben együtt rögzítik a módszereket, ahogyan az erdők a születésüktől az újjászületésükig vagy az idős faállomány tarvágása után mesterségesen felújítva kezelendők. E törvények szellemében minden egyes erdőrészlet (a 0,1 hek-

tárostól a legnagyobbig, amelyik lehet 5 hektár fölötti is) tíz évre szóló, adott esetben évente, előzetesen engedélyezett terv szerint vonható bármiféle munka alá. Így tehát, betartva az imént jelzett törvényeket, a konkrét szakmai módszereket, eleget téve az 1996. évi LIII. törvény 33. §. (5) bekezdésében meghatározott keretnek, esetenként élve e törvény 33. §. (6) bekezdésében rugalmasan alkalmazható engedéllyel, nem képződik olyan, szakmailag védhetetlen helyzet, amelyben – szerinted – feladatunk adódik a magunk (én és mások) megvédésére. Hangsúlyozom, hogy a törvényes, vágásos erdőgazdálkodás, egyszerűs mind erdőfenntartás gyakorlása közepette. Amikor sem itt, Budán, sem országshozta nem az erdészetek szórakozása és a hivatásos és laikus természetvédők bosszantása a fatermesztés és erdőfelújítás adott rend szerinti alkalmazása. Ezeknek az erdőhasználatoknak a hozamával az utolsó m³-ig számol valamelyik vevő (számtalan laikus, természetjáró polgár is), a másik oldalon pedig a pénz hozamával végső soron az államkassza.

Az öthektáros korlátozásra terve, talán éppen az általad is említett Szarvas-árok példája öltik fel. Az ottani 80–90 hektár bekerített, jórészt végvágott fokozatos erdőfelújításból az első 6,3 hektárt az idén fejeztük be. Nem kerek 5,0 hektárt, hanem 1,3-mal nagyobbat. Nyilván értelmetlen lett volna az egységesen felújult, jellemzően tölgyes típus kis hányadát a bizonytalan jövőre bízni. Ez a befejezett 6,3 hektár a következőkben szakmailag már nem végvágás, nem erdőirtás, nem tarolás, hanem befejezett erdősítés, ha úgy tetszik: kész fiatal erdő. Természetes újulathoz, emberi közreműködéssel kialakult, kialakított, az erdei életközösségnek és az emberi szükségletnek olyan korlátozással élőhelyet, illetve enyhelyet adó társulás, mint milyen korlátozást a fiatalos általában jelent az idős erdei társuláshoz képest. A jövőre befejezésre tervezett újabb erdősítések ismét növelik a kész erdőállományt, továbbá éppen a védelmi szempontok érvényesítésének lehetőségei: a meghagyott idős erdőfoltok, a tájképi látvány elemei is. Ismétlem: a törvényes, vágásos erdőgazdálkodás közepette. Függetlenül attól, hogy a laikus milyen véleményt, érzelmeket fogalmaz meg.

A laikus szemlélődőről szólva, ha lekezelésnek tűnne is, csak a törvényesség hangsúlyozását, a törvény ebbéli érzéketlenségét illetően, ezekkel együtt említve tűnhet csak lekezelésnek. Én ugyanolyan hús-vér, érző lénynek fogadom el, mint mondjuk pl. engem fogad el laikusnak egy pékmester. Ámbár hiába vagyok én is hasonlóan hús-vér, érző (még fehér is, ha lisztes nem is) lény, azt hiszem, mint laikus, nem sok eredménnyel követelhetném, hogy ezentúl csak az 5 dekás pékterméket süssék, amely (még) fajlagosan drágább is az 1 kilós, törvényes keretek között süített kenyérről, ráadásul a meghatározó igény az 1 kilós felé mutat. Az ötlet, a felvetés azért megfontolandó is lehet! Mert ha a gazdálkodni hivatott pékmestert törvény kötelezi, hogy termékeinek felét, dekára pontosan az 5 dekás termékek tegyék ki, és az így keletkezett fajlagos veszteségét a használat híján elavuló termelőeszközeit a törvényhozó megtéríti, meglehet, hogy nem adja vissza az ipart a mester.

Visszatérve a törvényes, vágásos erdőgazdálkodáshoz, érdemes a laikus számára azonban elrettentő lehet áttekinteni a budai-hegységi erdők meghatározó hányadának korosztály- és az ettől nem teljesen független vágásérettiségi viszonyait. Szembetűnő, hogy a 41–60 és a 61–80 éves állományok aránya jóval magasabb, kiegyensúlyozatlanabb, mint a megelőzőké (100 évnél idősebb pedig alig-alig található, ab natura főképpen). Mindkét korosztály, mint születési csúcs, képvisel valamennyit a két világháború alatti és körüli, átlagostól eltérő fogyasztás következményéből. Nos, a törvényes és vágásos erdőgazdálkodásban itt, Buda környékén ezek az idősebb korosztályok a véghasználatok anyagi alapjai. Az valóban a napjainkban és a következő erős évtizedben dől el, hogy két újabb, a korábbiakhoz hasonló ívű púppal tesszük fel a koronát a Buda-környéki erdők jövőre korosztály-táblájára, vagy próbáljuk korlátozni a felhasználásokat az állékonyabb idős erdők javára (kiterjedtebben engedve teret a most is gyakorolt szárlásoknak). Ahogyan erdőtervi előírás tette lehetővé pl. az általad is említett, Budapesti Erdészet kezelte erdők korábbi visszafogott felhasználását (nem számolva az időközben természetes folyamatokban összeroskadó maradvány megújulásra képtelen helyzetével, ami ezeken a termőhelyen elvárt szárló típusú tölgyeseket, bükkösöket illeti). Persze a demagógia határát súroljuk, ha a budakeszi jelent a látványból kiindulva vetjük össze a Budapesti Erdészet közel-

múltjával. A budapesti erdők korlátozott használata a természetben nem történhetett volna a számottevő területű közjóléti rendeltetés és az ennek érdekében felhasznált állami támogatás, továbbá a Pilis és a Dunazug-hegység minőségi fatömeg-háttere híján. Budakeszi közelmúltja nem köthető kiváló fatermő képességű erdei háttérhez, legfeljebb a protokoll igényei szerint gyakorolt vad- és erdőgazdálkodás összhangjának kísérletezéséhez, az összhangzattan alapfokú ismerete mellett.

Itt érintve a kerítések és a vad kérdését, jegyezzük meg, hogy a tárgyalt budai erdők mintegy 9 és félezer hektárjából a bekerített (felújításra váró, felújítás alatt lévő) anyaállományok és erdősítések területe 10% alatt van. A nagyobb hányad a Budai T. K. területén. Az élőhely durva leszűkülése tehát nem helytálló megállapítás, figyelembe véve azt is, hogy a tíz évvel ezelőtti nagyvadállomány mennyisége tudatos apasztással számottevően csökkent itt (és nőtt a vadgazdálkodási célú, nem természeti területen). A növényevő vadfajok mennyisége azonban a fatermesztést továbbra sem mentesíti adott helyen a védőkerítés építése alól. És miközben az erdőművelő a kerítésre fordított tetemes pénzt szívesebben költené erdősítésekre, erdőápolásra, addig a gazdálkodó cég nem hagyhatja figyelmen kívül a vadból származó tetemes jövedelmet, gazdasági eredményt.

Summa summarum: ahogy megállapítottad, a Budakeszi Erdészet munkáját is alapvetően a gazdasági célok és az ezek elérésére rendelkezésre álló eszközök működtetése határozza meg. Megegyező a Parkerdő Rt. illetően elvárt törekvésével. A törvényes, vágásos erdőgazdálkodás közepette, 5 hektárnál kisebb és nagyobb, felújítás alatt álló és felújított 10–20–50–70 hektáros erdő-tömbök kerítésén kívül és belül.

Felveted: „Mi lenne, ha legalább a védett területeken a magasztos erdészeszmékhez méltó gazdálkodás folyrna?” Szerintem a magasztos (dicséretes) erdészei hivatás (a magam szintjén) az erdei életközösség egyetemes fennmaradásának közvetlen szolgálata úgy, ahogyan azt aktuális társadalmi keretek megszabják. Azaz a mindennapok erdésze sem lehet magasztosabb, mint a környező társadalom, amely teret szab pl. erdészeszmék érvényesítéséhez is.

Talán olyat is, amelyben közösen juthatunk el 5-ről a 6-ra!

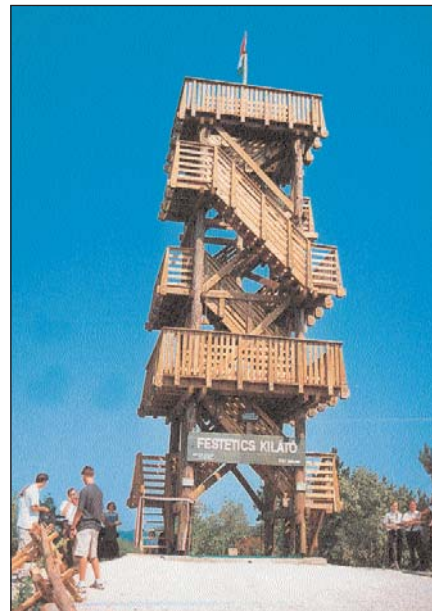
Baráti üdvözléssel:

Apatóczy István

A Festetics-kilátó

Szépszámú résztvevő volt jelen a gyenesdiási Festetics-kilátó avatásán. A BEFAG Rt. és a helyi önkormányzat kezdeményezését tett követte. A *Somfalvi György* és társai tervei alapján megszüpült kilátót *Mattyasovszky Albert* vezérigazgató, *Barátossy Gábor*, az FVM Erdészeti Hivatalának elnöke, valamint *Fábián Gábor* műszaki osztályvezető avatta. A szűkebb térség összefogásával és igényével egyezően augusztustól látogatható a kilátó, amely 231 méter tengerszint feletti magasságban épült. Az ünnepélyes avatáson a helybéli iskola tanulói adtak műsort. A jelenlévők *Balogh Andrea* szavaleletét és *Balázs Attila*, *Illés Márton*, *Mile Ildikó*, *Hérics Imre*, valamint *Babos Lajos* fuvók zenéjében gyönyörködhetek.

Barátossy Gábor elnök vágta át a nemzetiszín szalagot, amelyet – mint mondotta – példaértékűen szimbolizálta a szűkebb térség jó célért való összefogását.

Az arrajáró ne sajnálja a néhány kilométert, amely a keszthelyi útról való leterés jelent. Kapaszkodjon fel a kilátóra és gyönyörködjön a pannon táj szépségeiben.

A keszthelyi-öböl
*Sás terül el a parttól és besimul a hegységek alá.
 Fák bokrai úsznak helyenként az öbölben és megvillan rajtuk a bazaltoszlopok ezüstje.
 Lelke van ennek a tájnak!*

Baráthy Balázs Csaba

